मिସ୍ବା ଆଲମ୍ ଶୈଖ୍

ବନାମ

ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ଫେବୃଆରୀ 10,1997

[କେ. ରାମାସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ଜି.ଟି. ନାନାବତୀ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଜାତୀୟ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଆୟୋଗ ଅଧିନିୟମ 1992

ଧାରା 3 ଓ 9 - ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଆୟୋଗ - ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ - ପରବର୍ତ୍ତୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଛେଦ - ନିର୍ଣ୍ଣିତ, ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଆୟୋଗକୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଆଇନ୍ ଅନୁସାରେ ନଥିଲା -ରାଜ୍ୟରେ "ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଆୟୋଗ" ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ କୌଣସି ବୈଧାନିକ ବାଧ୍ୟବାଧକତା ନାହିଁ -ଏକ ଜାତୀୟ ଆୟୋଗ ଗଠନ କରିବା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଧାରା 9 ରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଇଥିବା ନୀତି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଅନୁପାଳନ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଜାତୀୟ ଆୟୋଗର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ହେବ ।

ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନ, 1950:

ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 – ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା - ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଆଇନଗତ ବାଧ୍ୟତା ନଥିବାରୁ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ କମିଶନ ଗଠନ କରିବା କିମ୍ବା କମିଶନକୁ ପୁନଃ ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 796 /1997

W.P. No 1349/1995 ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର 30.10.95 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀ ପାଇଁ ଏମ୍. ଏନ୍. ଶ୍ରଫ୍ ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଅତିରିକ୍ତ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ କେ. ଏନ୍. ଭଟ୍ଟ, ଏସ୍. କେ. ଢୋଲକିଆ, ସୁଶ୍ରୀ ନିରଞ୍ଜନା ସିଂହ, ସୁଶ୍ରୀ ସୁଷମା ସୁରୀ, ଏ. କେ. ଶ୍ରୀବାସ୍ତବ, ଏସ୍. ଏମ୍. ଯାଦବ ଏବଂ ଡି. ଏମ୍. ନାରଗୋଲକର ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା:

ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା । ଆମେ ଉଭୟ ପକ୍ଷର ଓକିଲଙ୍କୁ ଶୁଣିଛୁ ।

ଏହି ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଆଧାରିତ ଆବେଦନ, ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ 30.10.95 ତାରିଖର ରାୟରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ, ଯାହା W.P. No. 1349/95 ରେ ଆଜ୍ଞାଦେଶକୁ ବରଖାସ୍ତ କରିଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଆୟୋଗର ଉଚ୍ଛେଦକୁ ଆବେଦନକାରୀ ଆପତ୍ତି କରିଛନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗ ପୂର୍ବରୁ ଉଠିଥିଲା, ସେତେବେଳେ ଆମେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିଥିଲୁ ଯେ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟରେ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥର ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଜାତୀୟ ଆୟୋଗ କାହିଁକି ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

"ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟରେ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥର ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଜାତୀୟ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଆୟୋଗ କାହିଁକି ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ନାହିଁ ତାହାର କାରଣ ଦର୍ଶାଇବା ।"

ତଦନୁସାରେ, ଜାତୀୟ ଆୟୋଗ ତଥା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତିଆରୋପ ଦାଖଲ କରିଛନ୍ତି । ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବେ ଏହାର ଜବାବ ଦାଖଲ କରିଛି । ଜାତୀୟ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ କମିଶନ ଆଇନ, 1992 ର ଧାରା, ସଂକ୍ଷେପରେ ଆଇନ, ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ ଯେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର "ଜାତୀୟ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଆୟୋଗ " ନାମରେ ଏକ ସଂସ୍ଥା ଗଠନ କରିବେ ଯାହା ଏହି ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ବ୍ୟବହାର କରିବା ଏବଂ ଏହାକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ହେବ । ଆଇନର ଧାରା ୨ ଅଧ୍ୟାୟ III ରେ ଆୟୋଗଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ବିଷୟରେ ପରିକଳ୍ପନା କରେ । ଏହି ଆୟୋଗ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ, ଯଥା: (a) ସଂଘ ଓ ରାଜ୍ୟ ଅଧୀନରେ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁମାନଙ୍କ ବିକାଶର ଅଗ୍ରଗତିର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା; (b) ସମ୍ବିଧାନରେ ଏବଂ ସଂସଦ ଓ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନସଭା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ଆଇନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାର ତଦାରଖ କରିବା; (c) ସଂଖ୍ୟାଲଘୁମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପ୍ରଭାବୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ସୁପାରିସ କରିବା । ଉପଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ କେନ୍ଦ୍ର

ସରକାର ଉପଧାରା (1) ର ଧାରା (c) ରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକୁ ସଂସଦର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୃହରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଇବେ ଏବଂ ଏକ ସ୍ମାରକପତ୍ର ସହିତ ସଂଘ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୁପାରିଶ ଉପରେ ନିଆଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପଦକ୍ଷେପ ଏବଂ ଏପରି ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ, ଯଦି କୌଣସି ଥାଏ, ଗ୍ରହଣ ନ କରିବାର କାରଣ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବେ । ତେଣୁ, ଏହା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା ଯେ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯଥାର୍ଥ ଭାବେ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଥିବା ଅନୁଯାୟୀ, ରାଜ୍ୟରେ "ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଆୟୋଗ" ନାମକ ଏକ ଆୟୋଗ ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ କୌଣସି ବିଧାନ ବାଧ୍ୟବାଧକତା ନାହିଁ । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ଧାରା 3 ସହିତ ପଠିତ ଧାରା ୨ ର କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା, ଏକ ଜାତୀୟ କମିଶନ ଗଠନ କରିବା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଆଇନର ଧାରା ୨ ରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ ନୀତି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଜାତୀୟ ଆୟୋଗର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ହେବ ଯାହା ସଂଖ୍ୟାଲଘୁଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ବିକାଶ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସମ୍ବିଧାନ ଏବଂ ସଂସଦ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନସଭା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ଆଇନରେ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି, ସେମାନଙ୍କୁ ଏକୀକୃତ ଏବଂ ସମନ୍ୱିତ ଭାରତରେ ଜାତୀୟ ମୁଖ୍ୟ ସ୍ରୋତରେ ସାମିଲ କରିବା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଏବଂ ସାମାଜିକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ ସଶକ୍ତିକରଣକୁ ଉନ୍ନତ କରିବା ପାଇଁ ସୁବିଧା ଏବଂ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିବା । ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ, କୌଣସି ଆଇନଗତ ବାଧ୍ୟତା ନଥିବାରୁ, ପରମ ଆଦେଶ ମାଧ୍ୟମରେ ଆୟୋଗ ଗଠନ କରିବାକୁ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଛେଦ କରାଯାଇଥିବା ଆୟୋଗକୁ ପୁନର୍ଗଠନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଏହା ବିବାଦରେ ନାହିଁ ଯେ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗ ମହାରାଷ୍ଟ୍ରର ପୂର୍ବ ସରକାର ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ କ୍ଷମତାରେ ଥିବା ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଓକିଲ ଶ୍ରୀ ଏମ୍. ଏନ୍. ଶ୍ରଫ୍ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଛନ୍ତି ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅଭିସନ୍ଧି ମୂଳକ । ଆମେ ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ମନେ କରୁନାହୁଁ । ଏହା ହୋଇପାରେ ଯେ ରାଜନୈତିକ ଦଳଗୁଡ଼ିକର ଧାରଣା ପରସ୍ପରଠାରୁ ଭିନ୍ନ । କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ସରକାର ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁଭବ କଲେ, ରାଜନୈତିକ ଦଳ କ୍ଷମତାକୁ ଆସିବା ପରେ ଏବଂ କ୍ୟାବିନେଟ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ନିର୍ଣ୍ଣୟ, ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଆୟୋଗକୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରିବା ପରେ, ଏହାକୁ ଏକ ଅଭିସନ୍ଧି ମୂଳକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ହୁଏତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ଦଳର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଏହି ଧାରଣା ଠିକ୍ ନଥାଇପାରେ । ଏହି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଠିକ୍ ହୋଇପାରେ

କିମ୍ବା ହୋଇନପାରେ, କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ ଏକ ଅଭିସନ୍ଧି ମୂଳକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ସେହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଆମେ ଏହା କହିପାରିବା ନାହିଁ ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଆୟୋଗକୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରିବାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ, କୌଣସି ବୈଧାନିକ ବାଧ୍ୟବାଧକତା ବିନା, ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ନଥିଲା । ଏହା ଏବେ ସ୍ବୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ମତ ଯେ, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତି-ଶପଥପତ୍ରରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ରରେ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁମାନଙ୍କର ବିକାଶ ଏବଂ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମ୍ବିଧାନ ଏବଂ ସଂସଦ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନସଭା ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଣୀତ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ସୁରକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟର ତଦାରଖ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ମୁମ୍ବାଇରେ ଜାତୀୟ ଆୟୋଗର ଶାଖା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବଦ୍ଧ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ସେହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ସଂଖ୍ୟାଲଘୁମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅଧିକାର ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଉପରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ନଜର ରଖାଯିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିବା ଆଶଙ୍କା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଆମେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ପାଇଁ କୌଣସି ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କାରଣ ପାଉନାହୁଁ । ତଦନୁସାରେ ଆବେଦନଟିର ଫଏସଲା କରାଯାଇଥାଏ । କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚ ନାହିଁ ।

ଆର୍.ପି. ଆବେଦନ ଫଏସଲା ହେଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:
ଅନୁବାଦିକା:
ତପସ୍ୱିନୀ ବିଶ୍ୱାଳ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ,
କଟକ ।